

LA CIÈNCIA, ACTIVITAT OBJECTIVA PERÒ TAMBÉ INTERESSADA

La ciència és el resultat de l'esforç de la nostra intel·ligència i la devem al nostre cervell, amb les seves potencialitats racionals i emocionals. Aquestes dues facetes necessàries i sovint contradictòries, la intel·ligència i les emocions, que han aparegut durant l'evolució, ens han permès de sobreviure fins avui. La seu de les emocions, del dolor i del caràcter social dels humans és al lòbul frontal. Gràcies a aquest podem actuar ràpidament *sense pensar* i defugir una situació perillosa. Sense la seva participació no hi ha intel·ligència. Amb una participació excessiva, tampoc. La contradicció racional/irracional, les creences de tipus religiós, la mística, etc. dels humans així com aquests temps tan llargs d'història sense una reconeguda activitat científica, ens posen en evidència aquesta dualitat cerebral entre el lòbul frontal i les zones que participen en l'elaboració de la intel·ligència.

La ciència és, doncs, també el resultat d'una activitat social i com a tal necessita un context apropiat per al seu desenvolupament. Si mirem endarrere veurem que les primeres manifestacions de caràcter científic van aparèixer per raons totalment allunyades de l'esperit científic com ara l'astrologia. L'astrologia dels mesopotàmics

pretenia establir sobretot un lligam entre els astres, els déus i els humans per conèixer l'esdevenidor. La primera manifestació que coneixem d'aquest fet és descrita pel governador Gudea de Lagaš (~ 2130 aC). Mecenes, reis i governants, convençuts de la influència dels astres sobre els esdeveniments terrenals, sol·licitaven els experts per saber els resultats de les batalles abans d'haver-les començades. Així, les posicions astronòmiques i els calendaris eren investigats pels primers *científics*. I des d'aleshores la ciència no ha pogut desenvolupar-se mai sense el suport de persones o institucions disposades a fer front a les despeses necessàries tot i que esperen obtenir certs beneficis.

Aquesta necessitat de mecenatge és manifestament contradictòria amb la necessitat de llibertat de pensament i d'acció que requereix el treball dels investigadors. Els investigadors han de convèncer abans de començar a treballar. Han de vendre una mercaderia que no existeix.

I així ens podem preguntar:

Quantes vegades s'haurà de discutir encara el valor de la recerca fonamental respecte a l'aplicada, explicant pacientment que tot tren necessita una locomotora?

Quantes vegades serà també necessari explicar als obtusos de la política que la recerca no pot ser reduïda a les activitats suposades, ni generar guanys econòmics immediats, recordant que els qui van descobrir l'electricitat no eren precisament aquells que pretenien millorar l'espelma?

Quantes vegades hauran de disfressar-se encara els projectes de recerca, explicant els resultats que s'obtindran i les seves excel·lències com si tot estigués ja investigat i fos conegut?

Quantes vegades, per renovar els crèdits, s'haurà d'exagerar l'obtenció imminent d'un resultat excepcional?

I finalment, també, com evitar la influència dels *lobbies* i la seva mundialització, que decideixen les vies de recerca amb criteris més econòmics que culturals i socials, sovint a partir de concepcions objectivament obsoletes?

Però, potser tot això són únicament problemes que sempre han existit i que només poden ser resolts en el marc d'una forta personalitat de les institucions, laboratoris i investigadors...

Antoni Lloret i Orriols